

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
muzyki szkół podstawowych

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu
przez Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Ełku

SCENARIUSZ 1

1 z 1

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA:
uczniów klasy VII szkoły podstawowej

PROWADZONYCH PRZEZ:
nauczycieli muzyki

TEMAT:

Jak muzyka opowiada?

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE:

II. Język i funkcje muzyki, myślenie muzyczne, kreacja i twórcze działania.

Uczeń:

- rozumie podstawowe pojęcia i terminy muzyczne niezbędne w praktyce wykonawczej, percepcji oraz prowadzeniu rozmów o muzyce, poszukiwaniu informacji i twórczym działaniu, dostrzegając przy tym wzajemne relacje między nimi.

III. Wiedza o kulturze muzycznej, narodowym i światowym dziedzictwie kulturowym.

Uczeń:

- interpretuje zjawiska związane z kulturą muzyczną, słucha muzyki, rozpoznaje, rozróżnia i omawia jej cechy, przedstawia własny stosunek do słuchanego i wykonywanego repertuaru, jest świadomym odbiorcą sztuki.

TREŚCI NAUCZANIA - WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE:

I. Indywidualna i zespołowa ekspresja muzyczna.

I. 4.1

4. W zakresie słuchania i percepcji muzyki uczeń:

1) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej (fragmentów lub/i w całości):

a) reprezentowanych dla kolejnych epok (od średniowiecza do współczesności),

d) utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej;

I. 4.2

2) rozpoznaje ze słuchu:

a) brzmienie instrumentów muzycznych,

c) podstawowe formy muzyczne: poemat symfoniczny,

e) aparat wykonawczy: orkiestra symfoniczna;

I. 4.3

3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego,

4) przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych (łączy muzykę z innymi obszarami wiedzy):

b) rysuje, maluje oraz układa teksty do muzyki

c) werbalizuje emocje i odczucia,

d) opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów.

II. Język i funkcje muzyki, myślenie muzyczne, kreacja i twórcze działania.

II. 4.1

4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki:

1) muzyki ze względu na jej rodzaj (instrumentalna, artystyczna, ludowa)

III. Kultura muzyczna, narodowe i światowe dziedzictwo kulturowe. Uczeń:

III. 1.

1) zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej.

METODY PRACY:

- elementy modelu lekcji 4U,
- wykład,
- pokaz,
- dyskusja.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- komputer (lub inne urządzenie) z dostępem do internetu, wyposażony w mikrofon i kamerę,
- dostęp do wybranej platformy edukacyjnej,
- nagranie utworu: *Węława* z cyklu *Moja ojczyzna* (Bedřich Smetana),
- ilustracja rzeki,
- kredki, blok rysunkowy format A4.

PRZEWIDYWANY CZAS: 30 min.

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Odpowiednio wcześniej nauczyciel prosi uczniów, aby na najbliższą lekcję muzyki przygotowali blok rysunkowy i kredki.

1. Uruchomienie uwagi.

1. Nauczyciel wita uczniów, mówiąc rytmicznie i śpiewając swoje imię. Prosi uczniów, by przywitali się z nauczycielem, koleżankami i kolegami z klasy w podobny sposób. Śpiewają chętni uczniowie.

2. Ukierunkowanie uwagi.

1. Nauczyciel zwraca uwagę uczniów na fakt, że kompozytorzy zafascynowani pięknem przyrody, krajobrazu, jakimś wydarzeniem czy odmienną kulturą opisują dźwiękami swoje wrażenia, tworząc muzykę programową. Kompozytor nadaje swojemu dziełu tytuł, który działa na wyobraźnię słuchacza. Czasami załącza dokładny opis tego, co „wymalował” dźwiękami.
2. Nauczyciel zadaje uczniom pytanie: Czy znacie jakiś utwór, który jest przykładem muzyki programowej?
3. Nauczyciel podaje uczniom temat i cele lekcji (w języku ucznia).

Temat: Jak muzyka opowiada?

Cele :

- zapoznam się z formą poematu symfonicznego,
- poznam sylwetkę znanego czeskiego kompozytora - Bedřicha Smetany,

- wysłucham poematu symfonicznego *Wełtawa* i będę śledzić sposób realizacji treści pozamuzycznych w utworze,
  - wykonam ilustrację do fragmentu poematu symfonicznego *Wełtawa*.
4. Nauczyciel zapoznaje uczniów z pojęciem poematu symfonicznego. Wyjaśnia, że poemat symfoniczny to forma muzyczna, której budowa jest zależna od treści pozamuzycznych, czyli tzw. programu. Programem może być np. utwór literacki, dzieło plastyczne, przeżycia osobiste twórcy, piękno natury, wydarzenie historyczne. Poemat symfoniczny jest w zasadzie kompozycją jednoczęściową. Za twórcę poematu symfonicznego uważany jest węgierski kompozytor Franciszek Liszt.

3. Utrzymanie uwagi.

1. Nauczyciel wysyła uczniom przez czat link do filmu o czeskim kompozytorze Bedřichu Smetanie, twórcy poematu symfonicznego *Wełtawa* - *10 faktów o Bedřichu Smetanie*: https://youtu.be/wi6CoG4t_oo dostępny online [dostęp: 09.10.202].
Uczniowie oglądają film, starają się zapamiętać jak najwięcej informacji o czeskim kompozytorze.
2. Po obejrzeniu nauczyciel prosi uczniów o podanie informacji o kompozytorze, które zapamiętali z filmu. Uczniowie mówią lub piszą na czacie. Na podstawie wypowiedzi redagują krótką notatkę, zapisują ją do zeszytu.
3. Następnie nauczyciel udostępnia swój ekran i odtwarza poemat symfoniczny *Wełtawa*. Przed wysłuchaniem przypomina uczniom zasady właściwego zachowania w czasie słuchania utworu (cisza, koncentracja, skupienie).
<https://youtu.be/ul8iTETiSqU> dostępny online [dostęp: 09.10.2021r.]
4. Podczas odtwarzania muzyki nauczyciel przybliży uczniom treść programu poematu symfonicznego (załącznik nr 1) Mówi, że inspiracją do napisania utworu było wspomnienie ojczystego krajobrazu znad Wełtawy - od jej źródeł aż do ujścia w Łabie. Uczniowie śledzą z uwagą omawiany przez prowadzącego sposób realizacji treści pozamuzycznych w utworze i rysują na kartkach rzekę, która powstaje z dwóch łączących się źródeł.
5. Nauczyciel udostępnia ilustrację przedstawiającą Wełtawę.

Źródło: opracowanie własne.

Chętni uczniowie dzielą się wrażeniami, jakie wywołała muzyka. Porównują swoje wyobrażenia czeskiego krajobrazu z ilustracją, którą prezentuje nauczyciel.

4. Ukończenie.

1. Nauczyciel pyta uczniów:

- Czego dowiedzieliście się na dzisiejszej lekcji?
- Czy podobał się wam utwór, którego słuchaliśmy na lekcji?

Uczniowie udzielają odpowiedzi ustnie lub pisemnie – za pośrednictwem czatu.

2. Nauczyciel zadaje pracę domową. Uczniowie do narysowanej w trakcie słuchania utworu rzeki mają dorysować małe obrazki lub symbole, przedstawiające poszczególne miejsca i sytuacje, które spotyka płynąca rzeka Wełtawa.

3. Nauczyciel ocenia pracę i zaangażowanie uczniów na lekcji, dziękuje za ich aktywny udział.

BIBLIOGRAFIA:

1. Teresa Wójcik, Anna Ślusarz, *Muzyka. Przewodnik metodyczny dla nauczyciela. Klasa 7*, MAC EDUKACJA, Kielce 2020
2. Teresa Wójcik, *Muzyka. Podręcznik dla klasy siódmej szkoły podstawowej*, MAC EDUKACJA, 2020

ZAŁĄCZNIKI:

(Załącznik nr 1)

Treść poematu symfonicznego Bedřicha Smetany *Wełtawa*

1. Z ziemi wytryskują dwa źródła, które są obrazowane muzycznie przez dźwięki fletów, a następnie klarnetów.
2. Źródła łączą się, dając początek czeskiej rzece Wełtawie – orkiestra gra motyw muzyczny płynącej rzeki. Motyw ten pojawia się w utworze kilka razy.
3. Rzeka, w niezwykle plastyczny sposób malowana dźwiękami, prowadzi słuchacza przez czeskie krainy. Właśnie przepływa przez las, w którym odbywa się polowanie – w oddali słychać sygnały myśliwskich rogów.
4. Następnie rzeka przepływa przez wieś, gdzie odbywa się zabawa weselna – instrumenty grają melodię czeskiej polki.
5. Zapada noc, której tajemniczy nastrój podkreślają dźwięki harfy i przywodzą na myśl taniec leśnych nimf i duszków.
6. Rzeka dopływa do Wodospadów Świętojańskich, zmienia się rytm, narasta tempo i dynamika utworu. Woda z wielką siłą rozbija się o skały – towarzyszy temu huk i porykiwanie żywiołu imitowane przez orkiestrę w tonacji durowej (...)
7. W końcu rzeka łączy się z Łabą i ginie w jej nurcie – muzyka cichnie.¹

---

1. ¹ Wójcik T., *Muzyka. Podręcznik dla klasy siódmej szkoły podstawowej*, MAC EDUKACJA, 2020, s. 41.

DODATKOWE MATERIAŁY:

1. *10 faktów o BEDŘICHU SMETANIE* https://youtu.be/wi6CoG4t_oo dostępny online [dostęp: 09.10.2021];
2. *BEDŘICH SMETANA - VLTAVA* <https://youtu.be/ul8iTETiSqU> dostępny online [dostęp: 09.10.2021];